

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3Co/469/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1514219263
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 09. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Svetlovská
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2014:1514219263.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci navrhovateľky: N. O., bytom F. 3, W., zastúpená Mgr. P. L., advokátom, F. XX, Sereď, proti odporcovi: W. družstvo F., W. 1, Bratislava, o nariadenie predbežného opatrenia, na odvolanie navrhovateľky proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I, č. k. 14C/379/2014 - 27, zo dňa 13. augusta 2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia.

V odôvodnení uviedol, že navrhovateľka žiadala nariadiť predbežné opatrenie, ktorým by súd zakázal odporcovi akokoľvek nakladať s nehnuteľnosťou - bytom č. XX, nachádzajúcom sa na VI. poschodí bytového domu so súp. č. XXXX, k. ú. F., ul. F. č. X v Bratislave, zapísanou na LV č. XXXX pre k. ú. F., t. j. aby odporcovi prikázal zdržať sa akýchkoľvek scudzovacích úkonov a stavebných zmien na nehnuteľnosti, najmä predávať, uskutočňovať dobrovoľné dražby, darovať, zamieňať, inak scudzovať, zhodnocovať, znehodnocovať alebo meniť stavebnými úpravami, prevádzať záväzky, postupovať pohľadávky dotýkajúce sa uvedeného bytu, poskytovať do nájmu alebo užívania tretím osobám, zaťažovať ich vecnými bremenami, užívacími a záložnými právami, úvermi, finančnými záväzkami, a to až do právoplatného skončenia súdneho konania o povinnosti odporcu vyplatiť zostatkovú hodnotu členského podielu na družstevnom byte navrhovateľke, ktorý návrh podá v lehote, ktorú jej určí súd.

Podľa návrhu navrhovateľka sa stala dedičkou po svojej nebohej matke Ing. P. O. na základe Osvedčenia o dedičstve, právoplatným dňa 22. 8. 2013. Po smrti poručiťky dňa 17. 7. 2008 prešlo právo nájmu predmetného bytu na pozostalého manžela nebohej - U. O., ktorý sa stal výlučným nositeľom členských práv k družstevnému bytu (§ 707 ods. 1 OZ). Z Osvedčenia o dedičstve č. XD/XXX/XXXX-XX, Dnot XX/XXXX vyplýva, že z majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, patrí do dedičstva 1 - ica zostatkovej hodnoty 3-izbového družstevného bytu na F. ulici č. X v Bratislave. Poručiťka zanechala závet, ktorým odkázala všetok svoj majetok, ktorý ku dňu smrti vlastnila, dcére N. O.. Z osvedčenia o dedičstve vyplýva, že navrhovateľke okrem iného patrí 1 - ica zostatkovej hodnoty 3-izbového družstevného bytu na F. ulici č. X v Bratislave v hodnote podľa vyhlásenia dedičky 49 790 eur. U. O., manžel poručiťky, ktorý sa po jej smrti stal nájomcom a členom družstva družstevného bytu, neplatil riadne a včas nájomné spojené s užívaním bytu, preto mu prenajímateľ dal výpoveď z nájmu bytu podľa § 711 ods. 1 písm. d) OZ, ktorú prevzal dňa 3. 4. 2012. Prenajímateľ (odporca) podal dňa 24. 8. 2012 návrh na súd o vypratanie sporného družstevného bytu bez nároku na bytovú náhradu s poukazom na to, že nájom zanikol dňa 31. 7. 2012. Konanie vedené o vypratanie bytu nebolo doposiaľ právoplatne skončené. S poukazom na uvedené skutočnosti mal súd prvého stupňa za to, že navrhovateľka neosvedčila pravdepodobnosť svojho nároku, ani naliehavosť dočasnej úpravy pomerov účastníkov, resp. bezprostrednú hrozbu prípadného budúceho výkonu rozhodnutia.

Súd prvého stupňa v napadnutom uznesení uviedol, že smrťou poručiťky Ing. P. O., zomrelej dňa 17. 7. 2008 sa v zmysle ust. § 707 ods. 2 OZ stal výlučným nájomcom a členom družstva jej manžel U. O., ktorému bola v dôsledku riadneho neplnenia povinnosti nájomcu z jeho strany daná výpoveď nájmu sporného bytu. Keďže sa nedomáhal neplatnosti výpovede nájmu bytu, uplynutím výpovednej lehoty zanikol jeho nájomný vzťah k predmetnému bytu. Z vyjadrenia odporcu zo dňa 22. 10. 2013 mal za preukázané, že U. O. bol podľa čl. 10 bod 5 písm. a/ Stanov BD F. v spojení s § 231 ods. 3 Obchodného zákonníka vylúčený z členstva v Bytovom družstve F. a členstvo mu zaniklo ku dňu 22. 9. 2012. V danej veci navrhovateľka sa domáha svojich práv voči odporcovi s poukazom na osvedčenie č. 1D XXX/XXXX-XX, Dnot XX/XXXX zo dňa 22. 8. 2013. Súd prvého stupňa mal za to, že v danom prípade absentuje pasívna legitímácia odporcu. Bol toho názoru, že oprávnená osoba, manžel poručiťky sa môže domáhať svojich práv v zmysle Stanov SBD Petržalka, ako aj príslušných hmotnoprávných ustanovení Obchodného a Občianskeho zákonníka po splnení zákonom predpokladaných povinností a následne nič nebráni navrhovateľke domáhať sa svojich práv voči povinnej osobe vyplývajúcich z osvedčenia. Záverom uviedol, že podmienky, za ktorých môže súd predbežné opatrenie v zmysle § 74 ods. 1 O. s. p. nariadiť, neboli splnené.

Proti tomuto uzneseniu podala odvolanie navrhovateľka. Navrhla, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zmenil a nariadil navrhované predbežné opatrenie. Uviedla, že predmetná majetková pohľadávka sa vzťahuje na dedičstvo a nie na konkrétnu osobu. Ide o pohľadávku voči dedičskej (majetkovej) podstate (sp. zn. 4M Cdo 12/2009 Najvyššieho súdu SR), čo vyplýva zo samotnej dikcie osvedčenia o dedičstve, ktorú považuje za zaužívanú a ktorá sa nezaobera určením osoby povinnej na výplatu pohľadávky, nakoľko táto osoba sa môže meniť v dôsledku dispozičných úkonov po smrti poručiťky alebo v dôsledku rôznych právnych skutočností. Mala za to, že názor súdu prvého stupňa, že navrhovateľke nesvedčí hmotné právo voči odporcovi, ktorý nie je vecne pasívne legitimovaný, je predčasný a nesprávny. Uviedla, že došlo vlastne k prejudikovaniu v otázke pasívnej vecnej legitímácie bez náležitého odôvodnenia v otázke, prečo nie je odporca podľa názoru súdu prvého stupňa osobou povinnou na vyplatenie pohľadávky, ale touto osobou je pozostalý manžel poručiťky, ktorému v čase uplatnenia pohľadávky nesvedčí žiadne hmotné právo viažuce sa k predmetnému družstevnému bytu. Ďalej uviedla, že nie je zdôvodnené, prečo by mala uspokojovať pohľadávku navrhovateľky osoba s nulovou majetkovou účasťou a nulovými právami na predmetom byte, keď členské práva tejto osobe boli zrušené a výlučná majetková dispozícia prešla na bytové družstvo (odporcu). Na druhej strane chýba zdôvodnenie, prečo bytové družstvo (odporca) má mať plný majetkový prospech z predmetného bytu - z akého právneho dôvodu. Vznikol by tak stav, kedy by družstvo napriek záväzku viaznucom na byte (majetkové právo sa viaže na dedičstvo, nie na osobu) nevyplatilo žiadnu náhradu a pozostalý manžel, ktorý nedisponuje so žiadnymi majetkovými právami k bytu by bol povinný vyplatiť 50 % dedičke. Nepovažovala za správny právny názor súdu prvého stupňa o neosvedčení pravdepodobnosti nároku a považovala ho za predčasný, ktorý neprímerane nahrádza rozsudok v merite veci a to bez náležitého právneho posúdenia a odôvodnenia, za ktoré nepovažovala deklarácie o absencii pasívnej legitímácie odporcu. Poukázala na to, že ku dňu uplatnenia predmetnej pohľadávky, za ktorý považovala deň doručenia písomnej výzvy na adresu odporcu už pozostalý manžel poručiťky nebol disponentom členských práv k predmetnému bytu, týmto disponentom sa stalo bytové družstvo (odporca) a teda osobou, ktorá predmetný byt nadobudla po právnej stránke vrátane všetkých dispozičných majetkových práv (predaj bytu, pribratie nového člena) a nadobudla aj z toho plynúci majetkový prospech je výlučne odporca a nie pozostalý manžel poručiťky. Zdôraznila, že dedičské právo k predmetnej pohľadávke sa vzťahuje na vecnú dedičskú majetkovú podstatu, a nie konkrétnu osobu.

Uviedla, že predbežným opatrením sleduje ochranu svojho majetkového práva voči odporcovi. Bola toho názoru, že pokiaľ bude ponechaná neobmedzená dispozícia odporcovi k bytu napriek právoplatne priznanej pohľadávke, môže dôjsť k právnej neistote a účelovým úkonom zo strany odporcu, ktorý by účelovo mohol ohrozovať majetkové právo navrhovateľky, napr. prevedením nemajetnej osobe, opakovaným prevádzaním členských práv na rôzne subjekty s potrebou zakaždým zisťovať tieto subjekty a rozširovať žalobný návrh a podobné prípady v praxi sa vyskytujúce. Mala za to, že predbežné opatrenie chráni aj záujmy možných dobromyseľných budúcich nadobúdateľov predmetného bytu, či už ako nových členov alebo vlastníkov, ktorí by museli byť účastníkmi súdneho konania a pritom by im bol byt odovzdaný ako predmet bez právnych záväzkov - keďže odporca neuznáva uplatnenú pohľadávku. V prípade úspešnosti musela by podávať na odporcu regresné žalobné návrhy, pričom by mala sťažené

postavenie, nakoľko by odporca mohol využiť túto nevedomosť a naformulovať zmluvné návrhy tak, aby boli pomerne obtiažne ich neskôr právne napadnúť - tým by sa mohol opätovne bezdôvodne obohatiť (jednak o hodnotu 50 % a prípadne i rozdiel navyše presahujúci túto hodnotu).

Odvolací súd prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Podľa § 76 ods. 1 písm. e/ O. s. p. predbežným opatrením môže súd nariadiť účastníkovi najmä, aby nenakladal s určitými vecami alebo právami.

Predbežné opatrenie je mimoriadny inštitút občianskeho súdneho konania, ktorý je na mieste použiť tam, kde sa vyžaduje okamžitý zásah z dôvodu, že navrhovateľovi reálne a bezprostredne hrozí vznik ujmy a nenahraditeľná škoda, alebo že by výkon v budúcnosti predpokladaného súdneho rozhodnutia bol nemožný. Navrhovateľ predbežného opatrenia musí po osvedčení svojho hmotného nároku, ktorého ochrany sa domáha, presvedčivo osvedčiť skutočnosť, že mu reálne a bezprostredne hrozí vznik škody. Reálnosť a bezprostrednosť znamená, že navrhovateľ musí osvedčiť už také konkrétne správanie sa odporcu, ktorým spôsobuje navrhovateľovi škodu, a to nenahraditeľnú. Predbežné opatrenie musí mať dočasný charakter, nesmie svojím petitom korešpondovať s návrhom vo veci samej, ale má byť prostriedkom zabezpečujúcim jeho výkon. Nárok nemusí byť nepochybne preukázaný, ale musí byť osvedčený. Miera osvedčenia sa riadi situáciou, najmä naliehavosťou riešenia.

Subjekt domáhajúci sa nariadenia predbežného opatrenia musí osvedčiť dôvody na jeho nariadenie, t. j. potrebu dočasnej úpravy pomerov účastníkov alebo obavu o ohrozenie budúceho výkonu rozhodnutia, dôvodnosť nároku a nebezpečenstvo hroziacej ujmy. Osvedčovanie znamená zisťovanie najvýznamnejších skutočností potrebných pre rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia prostredníctvom označených dôkazov. Osvedčenie skutočností odôvodňujúcich nariadenie predbežného opatrenia sa posudzuje len podľa návrhu a k nemu doložených listín. Takýto postup predpokladá platná právna úprava (§ 115 ods. 1 a contrario, § 75 ods. 8 O. s. p.), sledujúca tým dosiahnutie účelu predbežného opatrenia, ktorým je rýchle a pružné riešenie situácie vyžadujúcej si okamžitý zásah súdu v situáciách, kedy nemožno čakať na skončenie veci samej, pretože je tu hrozba, že konečné rozhodnutie nebude mať už hmotnoprávny vzťah medzi účastníkmi materiálny význam. Predbežné opatrenie tak predstavuje procesný zabezpečovací prostriedok dočasného a provizórneho charakteru, ktorého účelom je zabezpečiť podmienky na poskytnutie reálnej, účinnej a efektívnej ochrany účastníkom konania, najmä z hľadiska zaručenia nerušeného rozhodovania vo veci samej, avšak za predpokladu aspoň osvedčenia nároku.

Pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia musí súd skúmať naplnenie vzájomnej kumulácie dvoch dôvodov potrebných pre možnosť vyhovieť takémuto návrhu. Prvý nastáva vtedy, ak existuje dôvodná potreba dočasne regulovať isté právne vzťahy medzi účastníkmi konania, pretože hrozí vznik ujmy, resp. jej zväčšovanie, v druhom prípade sa poväčšine jedná o situácie, keď sa subjekt, ktorému svedčí nejaká povinnosť z hmotného práva, správa tak, že úmyselne znižuje svoj majetok s cieľom vyhnúť sa jej plneniu. Avšak aj v prípade splnenia formálnych a vecných predpokladov vyžadovaných zákonom pre nariadenie predbežného opatrenia súd musí ešte zvažovať, či v prípade jeho nariadenia nedôjde k nevyváženému zásahu do vzťahov účastníkov konania alebo tretích osôb a teda posúdiť primeranosť zásahu, ktorý nariadenie predbežného opatrenia predstavuje. O potrebe predbežného opatrenia nesmú byť teda vážnejšie pochybnosti. Procesnú zodpovednosť za výsledok konania (dôkazné bremeno) v tomto smere má navrhovateľ. Z uvedeného vyplýva, že pre vyhovieť návrhu na nariadenie predbežného opatrenia musí ísť o osvedčenie takého stavu právnych (nie len faktických) vzťahov medzi účastníkmi, ktorý vyžaduje dočasnú a rýchlu úpravu pomerov medzi nimi súdom, t. j. naliehavosť situácie i po stránke právnej a taktiež o osvedčenie ohrozenia nároku, keď jeho ohrozenie musí byť podložené konkrétnymi skutočnosťami. Musí dôjsť teda k osvedčeniu takého stavu vo vzťahu účastníkov, z ktorého nasvedčuje, že reálne dôjde k vydaniu súdneho rozhodnutia v prospech navrhovateľa. Predbežné opatrenie nie je možné nariadiť len na základe tvrdení navrhovateľa. Z hľadiska skutkového je preto nevyhnutným predpokladom úspešnosti návrhu na nariadenie predbežného opatrenia taký stupeň osvedčenia základných skutkových okolností

tvrdených v návrhu, pri ktorom možno dôvodne nadobudnúť presvedčenie o ich pravdivosti a na ich základe usudzovať s väčšou mierou pravdepodobnosti na vydanie rozhodnutia vo veci samej.

Navrhovateľka návrh na nariadenie predbežného opatrenia odôvodnila tým, že odporca byty z nájmu vypovedané, predáva cestou usporiadania dobrovoľnej dražby tretím osobám za tržové hodnoty - ako vyplýva aj z jeho internetovej stránky <<http://www.bd-p.sk>>. v časti „Dražby“. Vzhľadom na uvedené mala za to, že pri budúcich dispozitívnych úkonoch bude odporca postupovať obdobne, bez ohľadu na osvedčenie o dedičstve.

Odvolačí súd je toho názoru, že navrhovateľka neosvedčila naliehavú a potrebnú dočasnú úpravu pomerov. Iba samotné ničím neosvedčené tvrdenie navrhovateľky, že odporca by účelovo mohol ohrozovať jej majetkové právo, napr. prevedením nemajetnej osobe, opakovaným prevádzaním členských práv na rôzne subjekty a dôvodom na nariadenie predbežného opatrenia je snaha o predchádzanie ďalším súdnym sporom a možný vznik ďalších ťažko odstraniteľných škôd nepostačuje na nariadenie navrhovaného predbežného opatrenia. Odvolačí súd poukazuje na skutočnosť, že navrhovateľka nepreukázala, že odporca bude nakladať s predmetnou nehnuteľnosťou a nijakým spôsobom toto nekonkretizovala, t. j. neuviedla a najmä nedoložila listinné dôkazy preukazujúce, že by odporca skutočne s predmetnou nehnuteľnosťou nakladal, resp. mal v úmysle nakladať, čím neosvedčila dostatočne potrebu dočasnej úpravy pomerov medzi účastníkmi. V súčasnej dobe taktiež nie je možné vyvodiť záver, že odporca urobí úkony smerujúce k predaju uvedenej bytu formou dobrovoľnej dražby, resp. priamym predajom alebo pribratím nového člena družstva. Odvolačí súd dospel k záveru, že navrhovateľka dostatočne v danom štádiu konania neosvedčila právne významnými skutočnosťami bezprostredne hroziace nebezpečenstvo reálnej obavy z konkrétneho správania odporcu v snahe previesť svoje vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti, na základe čoho mal za to, že navrhovateľka dostatočne spoľahlivo nepreukázala základné predpoklady opodstatňujúce nariadením predbežného opatrenia dočasne obmedziť výkon vlastníckych práv odporcu k predmetnej nehnuteľnosti. Odvolačí súd zdôrazňuje, že predbežné opatrenie možno nariadiť iba v prípade, ak by bolo potrebné dočasne upraviť pomery účastníkov konania, resp. ak by budúci výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený. Nie je možné nariadiť predbežné opatrenia vtedy, ak v prejednávanej veci podľa názoru navrhovateľky odporca ako výlučný vlastník predmetného bytu môže v dôsledku vlastných dispozitívnych úkonov spôsobiť stav, v dôsledku ktorého nebude možné alebo len obtiažne domôcť sa majetkového práva navrhovateľky. Odvolačí súd má za to, že navrhovateľka ani týmto tvrdením nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy nepreukázala a nepreukázala, že odporca vykonáva úkony smerujúce k predaju uvedenej nehnuteľnosti.

Odvolačí súd je toho názoru, že ani v prípade vedenia súdneho konania o uložení povinnosti odporcovi vyplatiť zostatkovú hodnotu členského podielu na družstevnom byte navrhovateľke, nie je potrebné vždy stabilizovať právne vzťahy, pretože je potrebné si uvedomiť, že inštitút predbežného opatrenia je inštitút mimoriadny a výnimočný, prichádzajúci do úvahy až za stavu reálneho ohrozenia osvedčeného nároku navrhovateľky predloženého konkrétnymi skutočnosťami.

Z uvedených dôvodov odvolačí súd napadnuté uznesenie v zmysle § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.